

ການປູກພືດອາຫານສັດເປັນທາງເລືອກ ໃໝ່ສໍາລັບເຂດພູດອຍ

ການທົດສອບ ຊະນິດພັນພືດອາຫານສັດຈາກຕ່າງປະເທດ ສໍາລັບສະພາບເງື່ອນໄຂນິເວດ ກະສິກໍາຂອງ ສປປ ລາວ

ການແນະນຳທາງເລືອກດ້ານພືດອາຫານສັດສາຍພັນໃໝ່ ໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ ເປັນປັດໄຈສໍາຄັນໃນການຫັນປ່ຽນ
ລະບົບການລ້ຽງສັດຢູ່ເຂດພູດອຍ. ການຄົ້ນຄວ້າທົດລອງ ແລະ ການພັດທະນາພືດອາຫານສັດຢ່າງເປັນລະບົບ ຢູ່
ສປປ ລາວ ແມ່ນໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນຂຶ້ນໃນປີ 1995, ຊຶ່ງໄດ້ເລີ່ມຈາກການທົດສອບບັນດາສາຍພັນ ພືດອາຫານສັດຕ່າງໆ.
ການທົດສອບດັ່ງກ່າວ ແມ່ນໄດ້ດຳເນີນຢູ່ 5 ຈຸດໃນ 4 ແຂວງ (ກະລຸນາເບິ່ງຕາຕະລາງ). ຈຸດປະສົງໃນການທົດສອບ
ແມ່ນເພື່ອ:

- ຄັດເລືອກສາຍພັນ ທີ່ ສາມາດປັບຕົວເຂົ້າກັບເງື່ອນໄຂ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມຕ່າງໆ ຂອງ ສປປ ລາວ.
- ຊ່ວຍຊາວກະສິກອນ ນຳເອົາບັນດາສາຍພັນພືດອາຫານສັດ ທີ່ປັບຕົວໄດ້ດີນັ້ນ ເຂົ້າໃນລະບົບການຜະລິດຂອງ
ເຂົາເຈົ້າ.

ສາຍພັນພືດອາຫານສັດ ທີ່ປັບຕົວໄດ້ດີກັບສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ສະພາບພູມອາກາດ ຂອງ ສປປ ລາວ

ສາຍພັນພືດອາຫານສັດ ທີ່ປັບຕົວໄດ້ດີ	ຈຸດທົດສອບ (ແຂວງ ແລະ ເມືອງ)				
	ອຸດົມໄຊ	ຫຼວງພະບາງ	ຫຼວງພະບາງ	ນະຄອນຫຼວງ ວຽງຈັນ	ຈຳປາສັກ
	ໄຊ	ຊຽງເງິນ	ຫຼວງພະບາງ	ນາຊາຍທອງ	ໂຂງ
(1) ຫຍ້າ:					
“ແກມບາ” (Andropogon gayanus)	✓	✓	✓	✓	✓
“ມາຮິນດູ” (Brachiaria brizantha)	✓	✓	✓	✓	✓
“ຊີກນານ” (Brachiaria decumbens)	✓	✓	✓	✓	✓
“ຮູມິດີໂກລາ” (Brachiaria humidicola)	✓	✓	✓	✓	✓
“ຮູຊີ” (Brachiaria ruziziensis)	✓				
“ດິກິຕາເຣຍ” (Digitaria milaniana)	✓	✓	✓	✓	✓
“ກິນີສີມ່ວງ” (Panicum maximum)	✓	✓	✓	✓	✓
“ປັດສະປາລອມ” (Paspalum atratum)	✓	✓	✓		
“ຊາປີ” (Urochloa mosambicensis)		✓	✓	✓	✓
(2) ຖົ່ວ:					
“ສະໂຕໂລ 184” (Stylosanthes guianensis)	✓	✓	✓	✓	✓

ໃນການທົດສອບຄັ້ງນີ້ ແມ່ນໄດ້ນຳເອົາພືດອາຫານສັດທັງໝົດ 152 ສາຍພັນ (ໃນນັ້ນມີຫຍ້າ 35 ສາຍພັນ ແລະ ຖົ່ວ 118 ສາຍພັນ) ໄປທົດສອບຕາມຈຸດຕ່າງໆ. ພາຍຫຼັງການທົດສອບເປັນເວລາ 2 ປີ ກໍ່ສາມາດຄັດເລືອກໄດ້ 10 ສາຍພັນ ທີ່ສາມາດປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບອາກາດ ແລະ ດິນຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ດີ.

ການຄັດເລືອກສາຍພັນພືດອາຫານສັດ ສຳລັບຊາວກະສິກອນໃນເຂດພູດອຍຂອງລາວ

ໃນເບື້ອງຕົ້ນການທົດສອບສາຍພັນພືດອາຫານສັດແມ່ນໄດ້ດຳເນີນໃນສວນທົດລອງຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເປັນການຄັດເລືອກ ແລະ ຄຸ້ມຄອງໂດຍພະນັກງານຄົ້ນຄວ້າທົດລອງ. ພາຍຫຼັງທີ່ຄັດເລືອກໄດ້ 10 ສາຍພັນທີ່ເໝາະສົມແລ້ວຈຶ່ງໄດ້ນຳໄປທົດສອບຮ່ວມກັບຊາວກະສິກອນຢູ່ແຂວງຊຽງຂວາງ ແລະ ຫຼວງພະບາງໂດຍນຳໃຊ້ວິທີການທົດລອງແບບມີສ່ວນຮ່ວມ. ຜ່ານການນຳໃຊ້ວິທີການທົດສອບດັ່ງກ່າວຊາວກະສິກອນໄດ້ຄັດເລືອກເອົາພຽງແຕ່ 4 ສາຍພັນຈາກທັງໝົດສິບສາຍພັນທີ່ປັບຕົວໄດ້ດີ ແລະ ມີຄວາມເໝາະສົມກັບພາບສະພາບແວດລ້ອມໃນເຂດພູດອຍຂອງລາວ.

ນອກຈາກບັນດາສາຍພັນທີ່ປັບຕົວໄດ້ດີໃນຫຼາຍສະພາບ ແລະ ເງື່ອນໄຂທີ່ກ່າວມາແລ້ວນັ້ນຍັງມີຫຍ້າ ແລະ ຖົ່ວ ອາຫານສັດຫຼາຍສາຍພັນ ທີ່ເຫັນວ່າສາມາດປັບຕົວ ແລະ ເກີດໄດ້ດີໃນສະພາບແວດລ້ອມສະເພາະ ຫຼື ສໍາລັບການນໍາໃຊ້ສະເພາະໃດນຶ່ງ.

ພືດອາຫານສັດ 4 ສາຍພັນ ທີ່ແນະນຳສໍາລັບເຂດພູດອຍຂອງ ລາວ

“ມາຣັນດູ” ເປັນຫຍ້າທີ່ມີລຳຕົ້ນສູງລະດັບກາງ, ເພາະສົມສໍາລັບການຕັດໃຫ້ສັດກິນ. ຫຍ້າດັ່ງກ່າວ ສາມາດເຕີບໂຕໄດ້ດີໃນດິນທີ່ເປັນກົດແຕ່ລະດັບກາງຫາສູງ. ມັນມີຄວາມທົນທານຕໍ່ຄວາມແຫ້ງແລ້ງຊຶ່ງໃນລະດູແລ້ງກໍຍັງຂຽວຢູ່. ຫຍ້າມາຣັນດູ ແມ່ນໃຫ້ຜົນຜະລິດເມັດພັນສູງກ່ວາ ຫຍ້າຊິກນານສາຍພັນ “ບາເຊລິສກ”. ບໍ່ຄວນນໍາໃຊ້ຫຍ້າດັ່ງກ່າວເປັນອາຫານແບ້, ແກະ ແລະ ງົວນ້ອຍໃນຈຳນວນຫຼາຍ.

“ມູລາໂຕ” (ຫຍ້າປາກີເຣຍສາຍພັນລູກປະສົມ). ເປັນລູກປະສົມລະຫວ່າງຫຍ້າ “ມາຣັນດູ” ແລະ “ຮູຊີ” ຊຶ່ງໃຫ້ເມັດພັນທີ່ມີຄວາມສົມບູນ. ສາມາດປູກ ແລະ ເຕີບໂຕໄດ້ດີໂດຍການນໍາໃຊ້ເຫງົ້າ, ຈະເລີນເຕີບໂຕດີ ໃນລະດູແລ້ງ ແລະ ຜະລິດເມັດພັນ ທີ່ມີຄຸນນະພາບດີກ່ວາຫຍ້າປາກີເຣຍສາຍພັນອື່ນໆ, ແຕ່ຜົນຜະລິດເມັດຕ່ຳ ແລະ ຕ້ອງການດິນທີ່ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນໃນລະດັບກາງຂຶ້ນໄປ.

“ກິນີສີມ່ວງ” ເປັນຫຍ້າທີ່ມີລຳຕົ້ນສູງ ເພາະສົມສໍາລັບການຕັດໃຫ້ສັດກິນ ແລະ ມີຄຸນນະພາບທາງດ້ານອາຫານສູງ, ຫຍ້າດັ່ງກ່າວມີຄວາມເໝາະສົມກັບເຂດທີ່ມີດິນອຸດົມສົມບູນ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ໃສ່ຝຸ່ນເປັນປະຈຳ ເພື່ອຮັກສາລະດັບຜົນຜະລິດຂອງມັນ. ຫຍ້າກິນີຈະແກ່ ແລະ ມີລຳຕົ້ນຫຼາຍຖ້າບໍ່ຕັດເລື້ອຍໆ. ນອກນັ້ນ, ຫຍ້າດັ່ງກ່າວຍັງບໍ່ເໝາະສົມກັບເຂດທີ່ມີລະດູແລ້ງແກ່ຍາວ.

“ສະໄຕໂລ 184” ເປັນຖົ່ວພຸ່ມ ແລະ ລຳຕົ້ນຕັ້ງຊື່, ເປັນຖົ່ວຍືນຕົ້ນໄລຍະສັ້ນ (ປະມານ 2-3 ປີ). ມັນສາມາດເກີດໄດ້ດີໃນດິນທີ່ມີຄວາມເປັນກົດ ແລະ ຄວາມອຸດົມສົມບູນຕ່ຳ, ໃຫ້ຜົນຜະລິດສູງ ແລະ ມີຄຸນນະພາບດີ. ຖົ່ວສະໄຕໂລ 184 ມີຄວາມທົນທານຕໍ່ຄວາມແຫ້ງແລ້ງ. ໃບຖົ່ວສະໄຕໂລ ສາມາດນໍາມາໃຊ້ເປັນອາຫານສັດ ແບບສົດ, ຫຼື ແຫ້ງ ແລະ ບົດເກັບໄວ້ຄືໃບຖົ່ວປົ່ນກໍໄດ້. “ສະໄຕໂລ 184” ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ປູກຄືນດ້ວຍແກ່ນ ແລະ ບໍ່ທົນທານຕໍ່ການກັດເລັມຂອງສັດ ແລະ ການຕັດທີ່ເນື່ອງນິດລຽນຕິດ.

ຊະນິດພັນພືດຕະກູນຖົ່ວ ແລະ ຫຍ້າ ທີ່ເໝາະສົມດີ

ພືດອາຫານສັດບາງສາຍພັນທີ່ເໝາະສົມກັບສະພາບເງື່ອນໄຂສະເພາະໃດນຶ່ງ ເຊັ່ນ: ຫຍ້າແກມບາ ແລະ ຫຍ້າຊີກນານ ແມ່ນມີຄວາມທົນທານຕໍ່ສະພາບດິນເປັນກົດ, ຄວາມແຫ້ງແລ້ງ ແລະ ຄວາມອຸດົມສົມບູນຕໍ່ຫຍ້າທັງສອງສາຍພັນນີ້ສາມາດນຳໃຊ້ແບບຕັດໃຫ້ກິນໄດ້, ແຕ່ຫຍ້າຊີກນານຈະເໝາະສົມກັບການປ່ອຍສັດເຂົ້າກິນຫຼາຍ. ສ່ວນຫຍ້າ 'ປັດສະປາລອມ' ກໍສາມາດເກີດໄດ້ດີໃນດິນເປັນກົດ ແລະ ໃນລະດັບຂອງຄວາມສົມບູນຕໍ່ແຕ່ຕ້ອງແມ່ນເຂດທີ່ມີຄວາມຊຸ່ມຊື່ນເທົ່ານັ້ນ. 'ຫຍ້າເຊຕາເຣຍ' ສາມາດເກີດໄດ້ດີໃນເຂດທີ່ມີອາກາດເຢັນແຕ່ຕ້ອງການດິນທີ່ມີຄວາມຊຸ່ມຊື່ນ ແລະ ຄວາມສົມບູນສູງ. ຂໍ້ຄວນລະວັງຢ່າງນຶ່ງຄືບໍ່ຄວນນຳໃຊ້ຫຍ້າຕະກູນບູກາກິເຣຍ ຈຳນວນຫຼາຍເປັນອາຫານແບ້, ແກະ ແລະ ງົວນ້ອຍ, ສ່ວນຫຍ້າເຊຕາເຣຍ ແມ່ນບໍ່ຄວນໃຫ້ມ້າກິນ.

'ແຄຟຣັງ' ແລະ "ກະຖິນແດງ" ເປັນຕົ້ນໄມ້ພືດອາຫານສັດຕະກູນຖົ່ວທີ່ສາມາດຕອບສະໜອງອາຫານທາງດ້ານທາດຊື່ນ (ໂປຼຕິນ) ທີ່ມີຄຸນະພາບເພື່ອເສີມໃສ່ອາຫານທີ່ມີພຽງຫຍ້າເປັນອາຫານຫຼັກ. 'ຕົ້ນແຄຟຣັງ' ສາມາດຂະຫຍາຍພັນໄດ້ໂດຍການນຳໃຊ້ລຳຕົ້ນ ແລະ ເໝາະສົມກັບການປູກເປັນຮົ່ວຊິວະພາບ, ເກີດໄດ້ດີໃນເຂດທີ່ດິນເປັນກົດລະດັບກາງແຕ່ຕ້ອງເປັນເຂດຕ່ຳ. ຖ້າຫາກມີການຈັດການທີ່ດີ ຕົ້ນແຄຟຣັງ ສາມາດໃຫ້ຜົນຜະລິດໃບດີໃນໄລຍະລະດູແລ້ງ.

ສ່ວນ 'ຕົ້ນກະຖິນແດງ' ສາມາດເກີດໄດ້ດີໃນເຂດທີ່ມີດິນເປັນກົດ ແລະ ສະພາບອາກາດເຢັນ, ການຈະເລີນເຕີບໂຕໃນໄລຍະທຳອິດ ແມ່ນຊ້າ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ປູກດ້ວຍແກ່ນເທົ່ານັ້ນ. ຖ້າມີການຈັດການທີ່ດີ ມັນຈະໃຫ້ຜົນຜະລິດໃບສູງສ່ວນລຳຕົ້ນແມ່ນສາມາດນຳໃຊ້ເປັນພື້ນໄດ້. ສ່ວນການນຳໃຊ້ເປັນອາຫານສັດ

ນັ້ນ ໃນເບື້ອງຕົ້ນສັດຈະບໍ່ມັກກິນຕົ້ນແຄຟຣັງ, ແຕ່ສັດຈະຄ່ອຍກິນໄປ ເທື່ອລະໜ້ອຍຈົນລ້ຽງ. ສ່ວນໃບ 'ຕົ້ນກະຖິນແດງ' ສັດຈະມັກກິນແຕ່ເວລາຕັດມາໃໝ່ໆ ຫຼື ຍັງລົດຢູ່ເທົ່ານັ້ນ.

ບາງບົດຮຽນທີ່ສຳຄັນ

ປະສົບການໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ເພື່ອຢາກບັນລຸຜົນສຳເລັດໃນການພັດທະນາເຕັກໂນໂລຊີພືດອາຫານສັດຮ່ວມກັບຊາວກະສິກອນນັ້ນ, ສິ່ງທີ່ເປັນພື້ນຖານທີ່ສຳຄັນ ແມ່ນການນຳສະເໜີສາຍພັນພືດອາຫານສັດທີ່ດີທີ່ສຸດໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ, ເພາະວ່າ:

- ບັນດາສາຍພັນຕ່າງໆ ທີ່ຢູ່ໃນຊະນິດພັນດຽວກັນ ແມ່ນ ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ.
- ໃນພືດອາຫານສັດແມ່ນບໍ່ມີສາຍພັນມະຫັດສະຈັນໃດທີ່ຈະສາມາດປັບຕົວ ແລະ ເກີດໄດ້ດີໃນທຸກໆ ເງື່ອນໄຂ.
- ແຕ່ລະສາຍພັນ ແມ່ນ ມີຄຸນລັກສະນະ ສະເພາະພິເສດຂອງມັນ ໃນການປັບຕົວ ແລະ ຈະເກີດໄດ້ດີ ໃນສະພາບ ຫຼື ເງື່ອນໄຂ ແລະ ການນຳໃຊ້ສະເພາະໃດນຶ່ງເທົ່ານັ້ນ.

ຫຼັງຈາກທີ່ ໄດ້ຄັດເລືອກເອົາສາຍພັນທີ່ເໝາະສົມໄດ້ແລ້ວ ມັນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ພັດທະນາ ວິທີການ ປູກ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງທີ່ເໝາະສົມກັບສະພາບທ້ອງຖິ່ນ. ວິທີການງ່າຍໆ ໃນການປູກ ແລະ ຄຸ້ມຄອງແມ່ນໄດ້ ອະທິບາຍລະອຽດຢູ່ໃນປຶ້ມຄູ່ມືທີ່ຂຽນໂດຍ Stur and Horne, 2001 (ປຶ້ມຄູ່ມືດັ່ງກ່າວ ແມ່ນສາມາດຊອກຫາໄດ້ ຢູ່ທີ່ ໂຄງການທົດລອງລະບົບການລ້ຽງສັດ, ຊຶ່ງເປັນໂຄງການຮ່ວມມືລະຫວ່າງ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ (NAFRI) ແລະ ສູນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳເຂດຮ້ອນສາກົນ (CIAT), ທີ່ນະຄອນຫຼວງ ວຽງຈັນ, ໂທ 021-770090; p.horne@cgiar.org; v.phimphachanhvongsod@cgiar.org and p.phengsavanh@cgiar.org).

ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແມ່ນເປັນເຈົ້າການໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານດັ່ງກ່າວ, ຊຶ່ງມີການ ຮ່ວມມືກັບ ສູນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳເຂດຮ້ອນສາກົນ ແລະ ກົມລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງຢູ່ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ. ວຽກ ງານດັ່ງກ່າວ ແມ່ນໄດ້ຮັບທຶນການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກອົງການຊ່ວຍເຫຼືອສາກົນ ຂອງອົດສະຕາລີ (AusAID)

ເອກະສານອ້າງອີງ:

Stür, W.W. & Horne, P.M. 2001. Developing forages with smallholder farmers - how to grow, manage and use forages. ACIAR Monograph No. 88. Canberra.

This paper is adapted from: "Livestock Intensification: Forage and Livestock Technologies for Complex Upland Systems" in Poverty Reduction and Shifting Cultivation Stabilisation in the Uplands of Lao PDR: Technologies, approaches and methods for improving upland livelihoods. NAFRI. 2005.

ລວບລວມໂດຍ:

Phonepaseuth Phengsavanh (p.phengsavanh@cgiar.org), Keith Fahrney (k.fahrney@cgiar.org), Vieng savanh Phimphachanhvongsod (v.phimphachanhvongsod@cgiar.org) and Gavin Varney (g.varney@cgiar.org)